

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Horologium Spirituale Scholasticorum Societatis Jesu

Dirckinck, Johann

[Osnabrugi, 1696

Examinis particularis.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55025](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55025)

Examinis particularis.

Methodus Examinis particularis à S. P. Ignatio inventa, efficacissimum est ad vitia extirpanda, virtutesq; inserendas medium; modò accuratè & constanter adhibeatur. Vide Libellum Exercitiorum in quo accuratè describitur. Ego tantum pro declaratione, observationes nonnullas adjicio. Itaq;

Observe I. Additionem secundam à S. Patre præscriptam, de scribendis lineis & punctis, diligentissimè esse servandam. Nec sufficit notare puncta in aliquo chartæ frustulo, quod facilè amittitur, nec in pugillaribus, in quibus notata facilè delentur: sed conficiendus Libellus plurium foliorum, ut possit cognosci & conferri profectus unius hebdomadis, mensis, anni, cum aliis. Ejusmodi Libellum habuit S. Ignatius, sub cervicali ejus à morte repertus, in quo illo ipso die naturali, quo mortuus est, puncta aliquot, non lapsuum in defectus, sed omissionum actuum quorundam virtutis annotaverat. Ut refert P. Lancic. Idem præstitit magnæ perfectionis Frater Joannes

nes Ortunius in vita P. Balth. Alvarez c. 30. usq; ad diem præcedentem ipsam mortem. Idem observavit P. Joannes Cannas fama sanctitatis celebris in Provincia Bœtica, vitâ functus Anno 1596. qui 30. annis usque ad vitæ finem accuratè in Libello examen hoc signârat. Quod & de P. Gofwino Nickel Bibliotheca Scriptorum Societatis testatur. Horum diligentiam à Tirocinio inchoando, imitare.

Observe II. Quem ordinem in hoc examine studiorum tempore in Collegiis tenere debeas : Nam alii fuère in sæculo semper probi & innocentes, quemadmodum B. Aloysius & B. Stanislaus, liberi à frequenti lapsu in certa vitia. Vel licet fuerint valde imperfecti, & crebrò in peccata venialia lapsi ; hæc tamen Tirocinii tempore per Examen particulare extirparunt. Et hi circa actus spontaneos virtutum, certis temporibus & horis, certo quotidie modo eliciendos, juxta Superiorum directionem, examen hoc instituere debent ; & quod temporis partes vel horas sine actu vel penso statuto prætermiserint, annotare.

Alii

Alii è Novitiatu ad Collegia veniunt, nondum extirpatis defectibus, in quos frequenter labebantur. Et hi *imo* non aggrediantur simul plurium defectuum extirpationem; sed (ut vult S. Pater noster,) peccatum aut vitium particulare, à quo emendari cupiunt. Idem innuit S. Chrysostronus hom. 28. in Joan. *Discamus, ut vitia nostra tempore corrigamus, hoc mense unum, alio aliud, & ita consequenter meliores efficiemur, & tanquam per gradus ascendentes, per scalam Jacob ad cælum perveniamus.* 2. Non quodvis vitium, sed illud prius extirpandum est, quod præ cæteris quis sibi infestum sentit. Ut docet idem S. Chrysostr. Hom. 11. in Gen. 3. Si quis pluribus vitiis infestetur, S. Chrysostronus Hom. 76. ad pop. suadet vitiorum evulsionem à facilioribus exordiendam, quibus superatis, animus armandus ad id quod difficilius est. Et si quis pluribus æquè gravibus impetatur, prius invadendum illud, quod fons & radix est aliorum: qualia sunt vitia capitalia, gula, superbia, vana gloria &c.

Ob.

Obſerva III. Qui eradicatis in Novitiatu iis vitiis, quæ Tironibus cum ſæcularibus ſunt communia, ut ſunt ſuperbia, impatientia, pigritia, gula &c. frequenter transgredederetur varias regulas, quas tepidi parvi faciunt, tali non eſt ſtatim aſſumendum examen particulare circa exercitium virtutũ; ſed ſi plures indies regulas transgreditur, faciat de illis omnibus examen particulare, quemadmodum, S. P. noſter ſ. ultimo i. hebdom. examen vult inſtitui circa omnes additiones & exercitia. Atq; hoc ei utiliſſimum & planè neceſſarium eſt. Quod ſi verò, notabiliter frequentius unam transgredederetur regulam, quàm alias, de illa ſola examen inſtituendum erit, donec emendãrit: v. g. de regula ſilentii, de cuſtodia oculorum, modeſtia.

Obſerva IV. Poſtquam gratiæ divini beneficii & examinis particularis auxilio, abnegasti frequentem lapſum in vita cum ſæcularibus communia: ac præterea omnem prorsus regulæ cuiuſvis transgreſſionem, ita ut nunquam ullam voluntariè violes; tunc primùm, & non antè, examen particulare, de exercitio virtutum inſtituas,

ut

ut indicat S. Chrysoſtomus hom. 19. ad pop. *Ne mihi dicas ; majorẽm partem expediti (defectuum) ſed niſi totum emendaſti, nondum te quidquam feciſſe puta.* Et S. Pater noſter vult præcedere expulſionem vitiorum. Anima antè emundanda eſt ab his fordibus. *Unguenta vaſi ſordido quis credidit ?* ait S. Gregorius Nazianzenus L. 1. ſentent. *Ubi abominatio (peccatum) aboletur, ſanctificatio congregatur ; & egreſſus malitiæ, virtutis operatur ingreſſum,* ait idem Sanctus.

Animæ verò ſic mundatæ, Deus para-tiſſimus eſt dona ſua infundere. *Quemadmodum parturiens cupit eniti fœtum, ita & ille cupit effundere miſericordiam ſuam,* ait S. Chryſoſtomus, orat. de B. Philogono. Atq; hæc ratio eſt, cur Religioſi nonnulli poſt plures años imperſectiores ſint, quàm in Novitiatu ; eò quòd ſcilicet, non attenderint ad diminutionem & expulſionem peccatorum venialium, quæ ut docet S. Thomas 3. p. q. 87. a. 1. *Sunt impedimenta profectûs ſpiritualis.*

Obſerva V. Poſt debellata vitia, & acquiſitam perfectam regularum antè ne-
gle

glectarum observantiam, examen hoc primo loco faciendum est de *Regula* 17. Summarii: Ut singula opera ordinaria assuefcas actuali intentione (saltem in principio operis) & oblatione, purè propter Deum peragere: Primò enim bene perficienda sint, ad quæ obligamur ex regula, quàm alia supererrogativa. Ubi verò huic actuali oblationi assueveris, sequentes, hoc ordine, virtutes aggredere. 1. Elice multos actus internos pœnitentiæ, eosq; frequenta certis temporibus per diem, de quibus infrà. 2. Actus humilitatis. 3. Obedientiæ seu resignationis. 5. Patientiæ, & amoris adversariorum ac adversitatum, seu crucum.

Quinque hæc virtutes à S.P.N. *Regula* 16. vocatæ solide sunt: sunt enim bases & fundamenta, in quibus si probè fundatus fueris, ad alias, etiam non servato ordine progredi poteris; quales sunt, renovatio votorum, recordatio passionis Dominicæ, multiplex Dei adoratio, præsentia Dei, gratiarum actio, auxilii divini imploratio, actus charitatis proximi & Dei, oblatio propositorum heroicorum & alii similes.

Ob.

Obserua VI. Tempora in quibus hi actus exercendi, pro Scholasticis nostris destinanda sunt illa, quibus nec studendo, nec res immediatè ad studia pertinentes tractando distinentur; sed tempora aut spatia intermedia: v. g. dum itur ad mensam, ad portam, ad hortū, ad refectorium, templum, chorum, scholam: dum inceditur per plateas, ubi frequens est populus, & per regulam loqui non licet, ad sonum horologii &c.

Ne verò Novitii & Scholastici certo numero actuum prescripto. eòq; valde magno, caput fatigent; satis est, in lineolis tot puncta notare, quot partes temporis, ex supradictis, transierint absq; ullo actu elicitò.

Obserua VII. Actus illos virtutum duplici ratione elici posse. 1. Per modum longiusculæ considerationis, & hic modus Tironibus & Scholasticis, nondum dono insigni orationis instructis, haud accommodatus est. 2us verò modus faciliior atque utilior est, si hi virtutum actus brevissimè & ferventissimè eliciantur.

Quod duplici rursus methodo fieri potest. 1. Ut unus idemque actus sapius

iisdem verbis repetatur. Sic P. Cerrutus Italus Romæ in Collegio Anno 1573. cum opinione sanctitatis mortuus, quotidie ter mille vicibus vota renovabat; gratiarum actiones ad numerum soli Deo notum pertingebant. Altera methodus est, ut hi actus alio & alio modo varientur. v.g. actus humilitatis: *Domine non sum dignus aspicere altitudinem cæli. Domine non sum dignus calcare hoc pavimentum.* Atque hic modus in Spiritu & virtute magis profectis accommodatior est. Hi enim in virtutis & unionis cum Deo exercitio facilitatem experiuntur.

Quapropter regula hæc generalis esto, ut quisq; modo sibi faciliore & convenientiore utatur. Nemo serviliter caput adstringat; nemo coactam devotionum servitatem sibi imponat: hæ enim angustia & caput fatigant, & ferventiores piæ voluntatis affectus sufflaminant.

Observe VIII. Tempore lapsus, præter tunctionem pectoris in signum doloris, & præter contritionem, juxta additionem primam, eliciendam, plurimum confert actum defectui contrarium excitare: per

hujusmodi enim actus, & habitus virtutum augentur; & pravi vitiorum habitus, veluti limâ ferrum, atteruntur, & extirpantur, ut Theologi docent. Juerit quoque magnopere, ob defectus crebriores, aut notabiliores, pœnitentiam nonnullam sibi imponere, ut major deinceps cautela adhibeatur, gratiâque nova impetretur. Equus recalcitrans calcaribus instigatur: asinus segnis fustibus propellitur.

Obſerva IX. Quantum temporis uni vitio extirpando aut uni virtuti per examen inferendæ tribuendum ſit. 1. Quidam inſignis Aſceta ex alio ordine ſcribit: vix eſſe paſſionem tam potentem, quæ cum Dei auxilio, continuo orationis exercitio, & aliis mediis, intra annum ſuperari non poſſit. Quod ergo erit iudicium ferendum de his, qui poſt plures annos adhuc valde vividi ſunt in affectu honoris, æſtimationis propriæ, aliarumq; vanitatum & ſenſualitatum, niſi quod in hoc examine, aliſque mediis perquam negligentes extiterint? 2. S. Chryſoſtomus hom. 26. ad pop. pro extirpanda jurandi conſuetudine in concione unum meſem præſcripſit. Et Hom.

24. in Epist. ad. Hebr. Unicuique virtuti mensẽ tribuendum censuit. *Hoc mense, ait, patientiam discamus, alio aliam virtutem.* 3. Si verò mense uno vitium minimè exstirpatum sit, aut virtus nondum acquisita, pergendum est, donec virtus integrè possideatur; & vitium funditus eradicetur; ita ut ne semel quidem notabili tempore labi contingat: nam licet ad breve tempus non sentiantur inordinati pravorum habituum impetus; id indicium non est, nos iis carere, verùm tunc conjectura erit, exstirpatos esse, si longo tempore, in frequentibus occasionibus & difficultibus, non erumpant. Finio hæc præclarã S. Bernardi sententiã Serm. 58. in Cant. *Credite mihi, vitia amputata repullulant, & effugata redeunt & reaccenduntur extincta, & sopita denuò excitantur. Parum ergò est semel putasse, sæpe putandum est, imò si fieri potest, semper.*

HORA I.

INSTRUCTIO.

De exercitiis corporalibus.

I. **U**T exercitia corporis (quæ S. Pater noster omnibus communiter con-